Avodah Zarah 75b² - Kashering and Tovelling

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Mishnah: Kashering kelim

- When buying used kelim from akum
 - o Items that would normally not need kashering if they were used with treif Just tovel them 1
 - o Items that would normally need hagalah if they were used with treif Do hagalah
 - o Items that would normally need libun if they were used with treif Do libun
 - This includes spits
- Knives Shave off the outer layer, and you're done

Gemara: Tovelling kelim

- All of these kelim must also undergo tevillah²
- Rava: How do we know to do tevillah? Bamidbar 31:23 "Pass it through fire, and it will become pure" teaches that there is an additional stage of purification after kashering in fire.³
- Bar Kappara explains the kind of mikvah needed:
 - Q: Bamidbar 31:23 says במי נדה יתחטא ("water of sprinking"), and מי נדה is what is used for purification from ritual impurity in Bamidbar 19:9, so perhaps we should need a 7 day process here?
 - A: The word אך says not to do a full process
 - And מי נדה just means the mikvah that a woman uses after being a נדה
 - o Q: Then why do we need both מי נדה and מי נדה?
 - יטהר alone could have meant we don't need a full mikvah
 - מי נדה alone could have meant we need to wait for sunset after immersion
- Rav Nachman cited Rabbah bar Avuha 1: Since toveling is required after *libun*, that must mean it applies to entirely new kelim as well; it's not about having absorbed food.
 - Q from Rav Sheshet: Then why don't we need to tovel scissors for cutting wool?
 - o A from Rav Nachman: It's only for "meal utensils" in the Torah's text
- Rav Nachman cited Rabbah bar Avuha 2: Tovelling is only if you take ownership, as with Midian; it doesn't
 apply if you borrow a kli from akum.⁴

א. בית הבחירה (מאירי) מסכת עבודה זרה דף עה עמוד ב

את שדרכו להטביל יטביל ר"ל את <u>שנשתמש בו בצונן</u> ודרך הטבלה במים צוננין, כגון כוסות וצלוחיות וקתוניות, יטביל, ר"ל ידיח בצונן ודיין. ואת שדרכן להגעיל ר"ל <u>להשתמש בו על ידי חמין</u> כגון יורות וקוקמוסין...

ב. במדבר לא, כא-כג

וַיּאמֶר אָלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל אַנְשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זאֹת חַקּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צָנָה ד' אֶת מֹשֶׁה: אַך אֶת הַנָּהָב וְאֶת הַבָּסֶף אֶת הַנְּחֹשֶׁת אֶת הַבַּרְזֶל אֶת הַבְּדִיל וְאֶת הָעֹפָרֶת: כָּל דָבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ הַעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֵר אַךְּ בְּמֵי נִדָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָאֵשׁ הַעֲבִירוּ בַמֵּיִם:

ג. תלמוד ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק ה דף מה טור ב /הט"ו

רבמי [=רב אמי] סלק עם רבי יודן נשייא לחמתא דגדר ושאלון כסף מן אילין דאוסינוס. שאלון לרבי ירמיה, אמר צריך להטביל לפי שיצאו מטומאת הגוי ונכנסו לקדושת ישראל.

ד. רש"י במדבר לא:כג

תעבירו במים - מטבילן ודיו...

"You shall pass through water" - Immerse them and that is sufficient...

¹ This is Rashi's read; Meiri contends that these lines of the mishnah are talking about how the kelim are normally used, not how they are normally kashered.

² It' a form of conversion (Yerushalmi Avodah Zarah 5:15)

³ Is this biblical or rabbinic? See Rashi here and Bamidbar 31:23, Ramban to Bamidbar 31:23, Rambam Hilchot Maachalot Asurot 17:5, and Aruch haShulchan Yoreh Deah 120:1-4.

⁴ But if a Jew buys it, then a Jew who borrows from that first Jew must tovel it (Tosafot); this raises "middle man" questions

ה. רמב"ן במדבר לא:כג

"תעבירו במים", לכבסם ולשפשף אותם במים יפה עד שתסור חלודה שנדבקה מהם מן האיסור שנשתמש בהם, שזהו הכשרן מן האיסור. יאמר הכתוב, דבר שתשמישו באש תביאו באש כדרך שהיה התשמיש בו באיסורין, אם תשמישו באור ממש כגון הברזל והנחשת וגם הכסף והזהב מלבנו באור, ואם ע"י חמין כגון הבדיל והעופרת מגעילו בחמין, ודבר שלא נשתמשו בו באש אלא בצונן...

"You shall pass through water" to wash them and rub them in water well until you remove all corrosion adhering to them from the prohibited material with which they had been used, for this is how they are kashered from the prohibited material. The text says: That which is used with fire, you shall bring in fire, as it was used with prohibited material. If it was used with actual fire... whiten it with fire. If via hot water... do hagalah with hot water. And that which...

ו. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות יז:ה

טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתיה אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטמאים בטבילה עולין מטומאתן... וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להחירו מניעולי ערו"מ

This is immersion of meal implements acquired from akum, so that they may then be used for eating and drinking, is not about tumah and taharah, but *midivrei sofrim*. A hint to this is "All that enters fire, you shall pass through fire and it will be pure." By tradition we have learned that it only speaks of their purification from the akum's absorption, not from impurity, for impurity does not leave via fire. All that is tamei leaves its tumah via immersion... And since it says, "And it shall be pure," the Sages said: Add purification after it passes through fire, to permit it from the akum's absorption.

ו. לחם משנה להלכות מאכלות אסורות יז:ה

ושיעור לשונו של רבינו כך הוא: אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש, **שאותה העברה באש היא כדי להתירו מידי גיעולי** עכו"ם אבל היא באה **עכו"ם.** אבל לא קאי האי "להתירו מידי גיעולי עכו"ם אבל היא באה שהזכיר, דאין הטהרה באה להתירו מידי גיעולי עכו"ם אבל היא באה מו הטעם האמור בירושלמי. כן נראה לי לפרש לשונו:

ח. ספר המצוות לרמב"ם שורש ב

כל מה שיוציא אדם הם ענפים מן השרשים שנאמרו לו למשה בסיני בבאור והם תרי"ג מצות. ואפילו היה המוציא משה בעצמו אין ראוי למנותם... כי כל מה שלא שמעו בסיני בבאור הנה הוא מדברי סופרים.

ט. ערוך השולחן יורה דעה קכ:ג-ד

ולענ"ד נראה דלהרמב"ם הוה ק"ל מאי דייק הש"ס מן "וטהר" דיתירא הוא, הלא בכל התורה כתיבא אחר כל דיני טהרה תיבת "וטהר" כמו "וכפר עליה הכהן וטהרה" "וכפר עליו הכהן וטהר" "ורחץ בשרו במים חיים וטהר" "ובא השמש וטהר" וכיוצא באלו! ולזה מתרץ דוודאי אם היה הענין מדבר מטומאה וטהרה שפיר כתיב "וטהר" כבכל המקומות, אבל בכאן למדו מפי השמועה - כלומר שבא בקבלה - שאינו מדבר רק בגיעולים. ויש הכרח לזה, שהרי לא מצינו בשום טומאה שתסתלק הטומאה ע"י האש, לא בכל הטמאים ולא בטומאת מת, ולכן מדבר רק בגיעולים. ויש הכרח לאהוציא הגיעול הטרפה, וכיון שכן לא שייך בזה שם טומאה וטהרה אלא טרפה וכשרה, וא"כ איזה לשון הוא "וטהר"? אלא ודאי דקאי אטבילה במקוה, דבזה שייך שם "טהרה" כדאיתא בירושלמי שם דמוציאו מטומאת המצרים לקדושת ישראל, וקדושה וטהרה אחת הן כדאיתא שלהי סוטה ע"ש:

כל רבותינו הסכימו דטבילה זו היא מן התורה. ויש שכתבו דהרמב"ם ס"ל דהוא דרבנן [רשב"א בתה"ב] דלכאורה ריהטת לשונו משמע כן דקרי לה "מדברי סופרים", אמנם לפי מה שבארנו אתי שפיר, דלפי שבפשטא דקרא אין כאן יתור אלא דרבנן קבלו זה ע"פ השמועה, בהכרח דלא מיירי כאן מטומאה וטהרה, ולפ"ז הוי מיותר הך "וטהר" ולכן קרי לה "מדברי סופרים" כמו שקורא קדושי כסף מדברי סופרים אף שהיא מן התורה כמ"ש בעצמו בשורש שני מס' המצות דכן דרכו בכל הדינים והכי קיי"ל דטבילה זו הוי מן התורה:

י. ערוך השולחן יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ:לה

ולכן נלע"ד בכוונת רבותינו דוודאי בתשמיש גמור שהכלי משמשת להסעודה אין בה שום הפרש בין שהיא עדיין מחוסרת בישול או אינה מחוסרת ובין שהיא ראויה לתשמיש אחר או אינה ראויה, דבכולהו צריך טבילה מדין תורה ובברכה. אמנם הכלים שאינם מעיקרי צרכי הסעודה כלומר שאינם מעלים ומורידים בעסק הבישול והאפיה אלא שמצד אחר הוצרכנו למלאכה זו - או מפני הדין כמו סכין של שחיטה שא"א לאכול בשר בלי שחיטה, או מפני הדרך ארץ כמו סכין של הפשט שאין מדרך ארץ לאכול קודם הפשט וניתוח [ביצה כ"ה א], וכן הברזלים שמתקנין בהם המצות שקורין שטופ"ל אייזי"ן שאין זה ג"כ לעיקר צורך הסעודה אלא כדי שלא יעלה בניפוח, ובספר איסור והיתר שם חשיב עוד כגון כלי מתכות שמתקנין בהן הקרעפלא"ך והברזל שחותכין בו את המצות וכלי ברזל שמנקרין בו העיסה מן העריבה השכל אלו אינם עיקרים לסעודה ואין צריכים להם כלל וגם בלעדם יתאפה ויתבשל כתקונה, לכן א"צ טבילה.